

**ความรุนแรงในครอบครัว: ภายใต้มุมมองของคนรุ่นใหม่ (Gen-Z)
และกระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสวัสดิภาพ**

**Domestic Violence: The Gen-Z Perspective and
Justice for Well-being Protection**

Received 1 November 2024

Revised 21 November 2024

Accepted 22 November 2024

พรทิภา หัสดี¹

Porntipa Hussadee²

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับมุมมองของคนรุ่นใหม่ (Gen-Z) ต่อความรุนแรงในครอบครัวและกระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยได้นำเสนอเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสวัสดิภาพ ผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว โดยเฉพาะในส่วนของศาลเยาวชนและครอบครัว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำความเข้าใจพลวัตของครอบครัวและสังคมในบริบทที่แปรเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ซึ่งจากการศึกษาถึงทัศนคติ มุมมอง ความเชื่อ ค่านิยมของกลุ่มคนรุ่นใหม่ (Gen-Z) ต่อสถาบันครอบครัว และความรุนแรงในครอบครัวภายใต้บริบทสังคมไทยแล้วพบว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่นี้ส่วนใหญ่ยังมีมุมมองว่าครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ และมีพื้นฐานความเชื่อ ค่านิยมต่างๆ เกี่ยวกับครอบครัวคล้ายกับคนในยุคก่อน แต่สิ่งที่เห็นได้เด่นชัด คือ การรับรู้ถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในครอบครัวที่ไม่ควรมีการละเมิดทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมไปถึงต้องการให้ทำหน้าที่ของครอบครัวอย่างเต็มที่ แต่ในขณะเดียวกันยังมีอีกส่วนหนึ่งที่มีความคิดเห็นแตกต่างไป โดยได้สะท้อนให้เห็นภาพสถาบันครอบครัวที่แปรเปลี่ยนไปในเรื่องอำนาจและบทบาทหน้าที่ของ

¹ นิสิตปริญญาเอก, สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ ประเทศไทย E-mail: 6381013824@student.chula.ac.th

² PhD. Student, Program in Criminology and Criminal Justice, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.

พ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งควรมีข้อจำกัดในเรื่องการใช้อำนาจปกครองให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นในครอบครัว กลุ่มคนรุ่นใหม่ก็ถึงศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นอันดับที่สองรองจากหน่วยงานตำรวจ โดยมีความความคาดหวังให้ช่วยยับยั้งแก้ไข้ปัญหาและช่วยให้คำปรึกษาเยียวยาผู้ถูกระทำความรุนแรง รวมทั้งเลือกออกคำสั่งหรือใช้มาตรการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และการเยียวยาให้เหมาะสมสอดคล้องกับความคิด ความรู้สึก และมุมมองต่อปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย สามารถใช้กระบวนการยุติธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลในครอบครัวเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวขึ้นอีก ทั้งเพื่อร่วมสร้างสังคมแห่งสันติภาพไว้ความรุนแรงต่อไป

คำสำคัญ: คุ้มครองสวัสดิภาพ, ความรุนแรงในครอบครัว, กลุ่มคนรุ่นใหม่

Abstract

This article presents the perspective of the Gen-Z on domestic violence and justice for Well-being Protection. It discusses the justice process in safeguarding the welfare of individuals subjected to domestic violence, with a particular focus on the Juvenile and Family Court so it's essential to understand the dynamics of family and society, which change with the times. The study examines the opinions, beliefs, and values of the Gen-Z towards the family and domestic violence within the context of Thai society. The findings reveal that most of this generation views family as significant and holds beliefs and values about family similar to those of previous generations. However, a prominent aspect is the recognition of basic human rights within the family, emphasizing that no physical or mental abuse should occur. They also expect family members to fulfill their roles responsibly. At the same time, there is

some of this generation with differing views, reflecting changes in the family regarding power dynamics and parental roles, suggesting that there should be more restrictions on the exercise of parental authority. When domestic violence occurs, the Gen-Z first considers the police, with the Juvenile Court and family as the secondary institution they would turn to, hoping for intervention, problem resolution, and counseling for victims. They also expect the court to issue appropriate orders or employ corrective and rehabilitative measures that align with their thoughts, feelings, and views on domestic violence that changes at the times. Furthermore, this generation sees the justice as a means of fostering among family members to prevent future domestic violence incidents and contribute to a peaceful, violence-free society.

Keywords: Well-being protection, Domestic violence, Gen-Z

บทนำ

“ครอบครัว” คือ บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่ใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภรรยา หรือมีความผูกพันทางสายโลหิต หรือทางกฎหมาย หรือเกี่ยวข้องเป็นเครือญาติ ซึ่งสมาชิกในครอบครัวต่างมีบทบาทหน้าที่ต่อกัน และมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2562) ครอบครัวจึงเปรียบดังสถาบัน หรือหน่วยทางสังคมที่เล็กที่สุดแต่มีความสำคัญอย่างยิ่ง กล่าวคือเป็นจุดเริ่มต้น หรือรากฐานของการปกครอง และปรากฏการณ์ทางสังคมต่างๆ เนื่องด้วยเป็นเป้าหมายและแหล่งบ่มเพาะบุคลิกภาพ อุปนิสัย เมล็ดพันธุ์ทางความคิดและจิตใจ ผ่านการอบรมสั่งสอน ให้เรียนรู้วินัย ศีลธรรม การรับรู้ ผิดชอบ ขั้วดี กฎกติกาของสังคม หากครอบครัว ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์บุคคลก็มีแนวโน้มสูงที่จะเติบโตขึ้นมาเป็นบุคคลที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล

เคารพกฎกติกาและความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น เป็นประชากรที่มีคุณภาพ ก่อให้เกิดความสงบสุขแก่สังคมสืบต่อไป แต่ในทางกลับกันหากครอบครัวทำหน้าที่ได้ไม่สมบูรณ์ ก็จะส่งผลให้บุคคลในครอบครัวมีความคลอนแคลน ไม่มั่นคง ปราศจากความสงบสุข สาเหตุอาจเนื่องมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สุขภาพกาย สุขภาพจิต และทัศนคติที่ไม่เหมาะสม นำไปสู่ปัญหาระหว่างสมาชิกในครอบครัว ปัญหาภายในครอบครัวที่สำคัญประการหนึ่งคือ ปัญหา ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งเกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ การทำร้ายทางเพศ การบังคับขู่เข็ญ และการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพ ความรุนแรงในครอบครัวสามารถเกิดขึ้นได้กับสมาชิกในครอบครัวทุกระดับ แต่ความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นปัญหาในสังคมส่วนใหญ่มักเป็นความรุนแรง ระหว่างคู่สมรส (Intimate partner violence) การใช้ความรุนแรงของพ่อแม่ ที่มีต่อลูก (Child abuse) และความรุนแรงที่ลูกมีต่อพ่อแม่สูงอายุ (Elder abuse) (รณชัย คงสกนธ์ และ นฤมล โพธิ์แจ่ม, 2551) ประเภทและรูปแบบของ ความรุนแรงในครอบครัวนั้น แปรผันไปตามบริบทของสังคม

สำหรับสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่หยุดยั้งตาม ความเจริญของเทคโนโลยี และกระแสของสังคมโลกาภิวัตน์ และกำลังเข้าสู่ยุค ของโลกหลังสมัยใหม่ (Post-modern) (Turner, 2014) ซึ่งส่งผลต่อวิถีชีวิตของ ผู้คนในสังคม รวมไปถึงสถาบันครอบครัวในทุกมิติ และหมายรวมถึงปัญหา ความรุนแรงในครอบครัวที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงที่ความหลากหลาย ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกระดับทางเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว เป็นปัญหาระดับโลกจากรายงานสถิติของ The National Coalition Against Domestic Violence (NCADV) พบว่า ในทุก 1 นาทีจะมีผู้หญิงสหรัฐอเมริกาถูกทำร้ายร่างกายจากคนในครอบครัว 20 คน เป็นผู้หญิง 1 ใน 4 และเป็นผู้ชาย 1 ใน 9 ตกเป็นเหยื่อที่ได้รับ ความรุนแรงทั้งร่างกายและจิตใจ และขั้นร้ายแรงที่สุดของความรุนแรงใน ครอบครัว คือ มีการใช้อาวุธ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 19 และองค์การสหประชาชาติ

(UN) ระบุว่า ในระหว่างการล็อกดาวน์มีเด็กและผู้หญิงจำนวนมากต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย มีความเสี่ยงที่จะประสบกับความรุนแรงจากคู่ของตนเองหรือคนใกล้ชิด โดย 1 ใน 3 ของผู้หญิงทั่วโลกต้องเผชิญกับความรุนแรงทางร่างกายและทางเพศจากคู่ของตนเอง และในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมาร้อยละ 18 ของผู้หญิงต้องเผชิญกับความรุนแรงที่เป็นอันตรายถึงชีวิต จากสถิติในทุกวันจะมีผู้หญิงประมาณ 137 คน เสียชีวิตจากการทำร้ายร่างกายโดยคู่หรือคนในครอบครัว และมีเด็ก 1 ใน 15 คนต้องเผชิญกับความรุนแรงในครอบครัว (The National Coalition Against Domestic Violence, n.d.) องค์การสหประชาชาติ (UN) จึงได้บรรจุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน (The Sustainable Development Goals) ไว้ในเป้าหมายที่ 5 Gender Equality และ Phumzile Mlambo-Ngcuka รองเลขาธิการสหประชาชาติและผู้อำนวยการบริหารของ UN Women กล่าวในแถลงการณ์เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2020 เนื่องใน “วันยุติความรุนแรง ต่อเด็กและสตรีสากล” ว่าการสร้างสันติภาพในบ้านเป็นกุญแจสำคัญส่วนหนึ่งของการดำเนินการในทศวรรษหน้าของสหประชาชาติ (UN Women, 2020) จำเป็นต้องมีความร่วมมือในการยุติความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กในทุกภาคส่วน ทั้งในระดับสังคม ชุมชน ครอบครัว และบุคคล รวมไปถึงการสร้างความเท่าเทียมกันให้เกิดขึ้นในสังคม การจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยกฎหมาย ซึ่งหมายรวมถึงกระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสวัสดิภาพ และการแก้ไขในระดับปัจเจก

ด้วยจากสถิติสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทยในปี 2561-2565 ข้อมูลจากศูนย์ปฏิบัติการกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2565) เป็นที่ปรากฏว่าความรุนแรงในครอบครัวที่ผ่านมามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2561 มีเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 1,353 ราย ปี 2562 จำนวน 1,680 ราย ปี 2563 จำนวน 1,866 ราย ปี 2564 จำนวน 2,065 ราย และในปี 2565 จำนวน 2,146 ราย ซึ่งในรอบ 5 ปี ความรุนแรงในครอบครัวมีจำนวนรวม

เป็น 9,110 ราย เฉลี่ยความรุนแรงในครอบครัวต่อปี จำนวน 1,822 ราย เฉลี่ยความรุนแรงในครอบครัวต่อเดือน จำนวน 152 ราย เฉลี่ยความรุนแรงในครอบครัวต่อวัน จำนวน 5 ราย ทั้งนี้ยังพบว่าองค์การสหประชาชาติระบุว่าประเทศไทยติดอันดับสถิติคดีความรุนแรงต่อเด็กและสตรีเป็นอันดับ 1 ใน 10 ของโลกอีกด้วย (สำนักข่าวไทย, 2561) ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะถูกจัดอันดับความรุนแรงในครอบครัวดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แต่รายงานสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวไม่ได้ลดลง ในทางตรงกันข้ามพบว่าข่าวสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวของปี 2565 เป็นจำนวน 1,131 เหตุการณ์ เพิ่มขึ้นจาก ปี 2564 กว่า 3 เท่า (มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล, 2567)

จากสถิติที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวนับวันยิ่งทวีความรุนแรง และซับซ้อนมากขึ้น (Blackwell, 2013) เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งเป็นความผิดอาญาและเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของบุคคลที่จะมีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัยในครอบครัว ทั้งยังสามารถเกิดขึ้นในทุกสังคม แม้จะต่างบริบทและวัฒนธรรม เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั่วโลก และมีมาอย่างยาวนาน และเป็นต้นเหตุของความรุนแรงในรูปแบบอื่นๆ (Eller, 2006) ทั้งนี้วิธีการในการดูแลปกครองและความเชื่อบางประการอาจแตกต่างกันไปตามกาลเวลาและบริบทของสังคม ยกตัวอย่างเช่น สมัยกรีกโบราณ มองว่าสตรีและเด็กเป็นสมบัติของสามีและบิดาจะทำอะไรก็ได้ตามที่เจ้าของต้องการ หรือ กฎหมายจารีตประเพณีของอังกฤษมอบอำนาจสิทธิขาดให้บิดามีเหนือบุตร “กฎแห่งนิ้วหัวแม่มือ” (The Rule of Thumb) ซึ่งยอมให้สามีตีภรรยาด้วยแขนงไม้ที่หนาไม่เกินนิ้วหัวแม่มือของสามี หรือในบริบทสังคมไทยที่กฎหมายเดิมให้ผู้ชายเมียได้แม่เมียไม่ยินยอม และมีมุมมองที่เปรียบเปรยว่าผู้หญิงเป็นควายผู้ชายเป็นคน ซึ่งต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เห็นว่าเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง จึงทรงแก้ไขใหม่ว่าหากเมียไม่ยินยอม ผัวก็ไม่อาจชายเมียได้ (วิชา มหาคุณ, 2551) โดยเมื่อเวลาและสังคมแปรเปลี่ยนไปก็ได้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ขั้นพื้นฐานในความเป็นมนุษย์ของสตรีและเด็กในนานาประเทศมากยิ่งขึ้น มูลเหตุของความรุนแรงในครอบครัว มีความละเอียดอ่อนซับซ้อน มักจะเกิดขึ้นซ้ำๆ ต่อเนื่องและรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เป็นปัญหาที่สังคมได้เริ่มตระหนักถึงความสำคัญ และมุ่งหาทางแก้ไขโดยในประเทศไทยมีมาตรการทางกฎหมายที่มีเจตนารมณ์มุ่งเน้นเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว และมุ่งแก้ไขบำบัด พื้นฟูให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวได้แก้ไขปรับปรุงตนเองให้สามารถกลับไปอยู่กับครอบครัวและสังคมได้อย่างปกติสุข โดยผ่านกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในศาลเยาวชนและครอบครัวที่ต้องออกคำสั่งและมาตรการต่างๆ เหตุที่มีการกำหนดให้ศาลเป็นผู้ออกคำสั่งคุ้มครองเพราะการออกคำสั่งคุ้มครองเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นนั้นถือเป็นเรื่องสำคัญ (วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล และคณะ, 2546) ตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน อันได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 หมวด 15 การพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีแนวคิดเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในความเป็นมนุษย์ของบุคคลในครอบครัวมากยิ่งขึ้นแล้ว แต่ในบางวัฒนธรรมและบางครอบครัวอาจยังมีทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมดั้งเดิมหลงเหลืออยู่บ้าง เช่น ในบริบทสังคมไทยมีคำสุภาษิตที่กล่าวว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” เป็นหลักในการดูแลบุตร ซึ่งเป็นบุคคลในครอบครัวที่เคยใช้ได้ผลเป็นอย่างดีมาเป็นเวลาช้านาน แต่ในปัจจุบันอาจเป็นสิ่งที่อาจไม่เหมาะสมสำหรับยุคสมัยไปแล้ว โดยในประเทศไทยพัฒนาแล้วหลายประเทศการตีเด็กถือเป็นอาชญากรรมตามกฎหมาย โดยในปัจจุบันประเทศไทยสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2567 เห็นชอบในการร่าง พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวกับการลงโทษเด็ก โดยแก้ไขมาตรา 1567 (2) เพื่อให้การลงโทษบุตรต้องไม่เป็นการทารุณกรรมหรือทำร้ายร่างกาย

และจิตใจเด็ก ไม่เป็นการเยียนตี หรือทำโทษอื่นใดอันเป็นการด้อยค่า เพื่อปกป้องสิทธิเด็กและลดความรุนแรงในครอบครัว หรือเรียกกันว่า “กฎหมายไม่ตีเด็ก” (ดิแอ็กทีฟ ไทยพีบีเอส, 2567) จากกรณีนี้ทำให้เห็นภาพสะท้อนแรงขับเคลื่อนสังคมภายใต้มุมมองความคิดซึ่งไปในทิศทางเดียวกันกับความต้องการของคนรุ่นใหม่ นอกจากนี้ยังมีเสียงสะท้อนจากคนรุ่นใหม่จำนวนหนึ่งที่มีมุมมองว่าบ้านหรือครอบครัวอาจไม่ใช่ที่ปลอดภัย หรือ Safe Zone อีกต่อไป สังเกตได้จากแฮชแท็กในทวิตเตอร์ (Twitter) ช่วงปี พ.ศ. 2563 ที่ใช้คำว่า “เกลียดครอบครัว” และ ”เกลียดบ้าน” หรือคำที่เคยขึ้นแท็กฮิตในเว็บพันทิป ที่ว่า “เกลียดครอบครัว” ในปี พ.ศ. 2563 โดยผู้ที่ติดแฮชแท็กดังกล่าวมักจะอยู่ในช่วงวัยรุ่นไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (Istrong Mental health) ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้อยู่ในกลุ่มบุคคลที่เรียกว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่ (Gen - Z) ซึ่งประชากรในกลุ่มนี้ เป็นประชากรที่มีมากที่สุดขณะนี้ ประมาณ 2.47 พันล้านคน (Miller & Lu, 2018) และกำลังจะเป็นผู้ขับเคลื่อนสังคมโลกสู่กาลสมัยต่อไป ซึ่งกลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z ในประเทศไทยมีความสนใจในปัญหาสังคมและกล้าที่จะออกมาเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้มีการแก้ปัญหาต่างๆ รวมถึงเรียกร้องสิทธิให้ตนเอง จึงเกิดคำถามว่าเกิดอะไรขึ้นในครอบครัวและสังคม สิ่งที่เกิดขึ้นถึงขนาดเป็นความรุนแรงในครอบครัวหรือไม่ ซึ่งความรุนแรงในครอบครัวนั้นมีด้วยกันหลายรูปแบบ ทั้งแบบที่ประจักษ์ด้วยสายตา เช่น การทำร้ายทางร่างกาย และที่ไม่ได้ประจักษ์ด้วยสายตา เช่น การทำร้ายทางด้านจิตใจ นอกจากนี้ยังมีความรุนแรงรูปแบบอื่นๆ ตามความคิดมุมมองและทัศนคติของบุคคลในแต่ละยุคสมัยและในแต่ละบริบทของสังคมในขณะนั้น หากกลุ่มคนเหล่านี้ต้องการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในการใช้มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวของศาลเยาวชนและครอบครัวพร้อมที่จะรับมือและช่วยแก้ไขเยียวยาแล้วหรือไม่ อย่างไร โดยบทความนี้ได้นำเสนอความรุนแรงในครอบครัวภายใต้มุมมองของคนรุ่นใหม่ (Gen-Z) และกระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวของศาลเยาวชนและครอบครัวในบริบทสังคมไทย

ความหมายและประเภทของความรุนแรงในครอบครัว

ตามนิยามความหมายของ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 3 บัญญัติไว้ว่า ความรุนแรงในครอบครัว หมายความว่า การกระทำการใดๆ โดยมุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัว³ ต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่ง อย่างใดโดยมิชอบ แต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท

องค์การอนามัยโลก (Krug et al., 2002) ได้แบ่งความรุนแรงแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ความรุนแรงทางด้านร่างกาย เช่น การทุบตีทำร้ายร่างกาย ตบ ตะค่อม การใช้อาวุธ เป็นต้น
2. ความรุนแรงทางด้านจิตใจ เช่น การใช้คำพูด กิริยา หรือการกระทำที่เป็นการดูถูกดูหมิ่น เหยียดหยาม คำว่า ให้อับอาย การกลั่นแกล้ง ทรมานให้เจ็บช้ำน้ำใจ การบังคับ ข่มขู่ กักขังควบคุม ไม่ให้แสดงความคิดเห็น การหึงหวง การเลือกปฏิบัติ การเอาใจใส่เปรียบการดักตวงผลประโยชน์ การถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับการเอาใจใส่เลี้ยงดู เป็นต้น
3. ความรุนแรงทางเพศ เช่น การถูกละเมิดทางเพศ การพูดเรื่องลามกอนาจาร การแอบดูการจับต้องของสงวน การบังคับให้เปลื้องผ้า การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

³ บุคคลในครอบครัว หมายความว่า คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยา โดยมีได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใดๆที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

4. ความรุนแรงจากความสูญเสียหรือการถูกละเลยทอดทิ้ง หมายถึง การไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่และคุ้มครองอย่างเหมาะสม การถูกละเลยในเรื่อง ปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต หรือสุขภาพอนามัย จนเกิดอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ

ทฤษฎีและสาเหตุของปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

โดยทั่วไปครอบครัวเป็นแหล่งบ่มเพาะสร้างพลังความรักความอบอุ่น ให้แก่สมาชิกในครอบครัว ในทางกลับกันเมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นในครอบครัว อาจกล่าวได้ว่าครอบครัวนั้นๆ ตกอยู่ในภาวะที่ไม่ปกติสุข ความรุนแรงใน ครอบครัวที่เกิดขึ้นนั้นมีสาเหตุมาจากหลายประการ ทั้งปัจจัยจากปัจเจกบุคคล เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง **ปัจจัยจากปัจเจกบุคคล** เช่น โรค ทางด้านจิตเวช หรือความผิดปกติทางบุคลิกภาพ บ่มความขัดแย้งภายในจิตใจ การใช้แอลกอฮอล์และสารเสพติด เป็นต้น ซึ่งทฤษฎีทางจิตเวช หรือ ทฤษฎี บุคลิกภาพ (Psychiatric/ Personality Theories) ได้อธิบายเกี่ยวกับพยาธิ สภาพหรือบุคลิกภาพของผู้กระทำความรุนแรง และผู้ที่เป็นเหยื่อไว้ (Eller, 2006) **ปัจจัยจากเศรษฐกิจ** มีทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร (Resource Theory) ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎีครอบครัวที่นำแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์และสังคมวิทยา มาใช้อธิบายความสัมพันธ์ภายในครอบครัว โดยแนวคิดนี้ กล่าวถึงการแบ่งชั้นทาง สังคม ผู้ครอบครองทรัพยากรมากกว่าหรือมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจมากกว่า ผู้นั้นก็จะมีอำนาจมากกว่า และสิ่งนี้มีความเกี่ยวพันกับความสัมพันธ์ใน ครอบครัว เช่น ความรุนแรงมาจากการใช้อำนาจของสามี เป็นเพราะเพราะ ภรรยาที่ต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจจากสามี จึงไม่สามารถปกป้องตนเองจากการ กระทำความรุนแรงจากสามี และต้องยอมทนอยู่แม้จะถูกกระทำ หรือเมื่อใดที่ สามีมีความรู้สึกลำด้อยกว่าภรรยา ทั้งหน้าที่การงาน รายได้ ความรู้ต่างๆ เมื่อนั้นการใช้ความรุนแรงในครอบครัวอาจเกิดขึ้นเพื่อเป็นการแสดงว่า อย่างน้อย ผู้ชายก็ยังมีอำนาจมากที่สุดครอบครัว รวมไปถึงคนที่อยู่ในสภาพภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมต่ำ ไม่สามารถจัดหาทรัพยากรจากภายนอกให้สมาชิกใน

ครอบครัวยังอาจทำให้เกิดความคับข้องใจ และอาจจะก่อปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้สูงกว่าครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่า เนื่องจากมีอำนาจในการจัดหาทรัพยากรได้ดีกว่า (Goode, 1971) **ปัจจัยจากสังคม** อธิบายได้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) โดย Bandura (1986) ที่สรุปว่าพฤติกรรมของคนเรา ส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือจากการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ซึ่งต้องอาศัยความสนใจ ความจำ และศักยภาพในการแสดงพฤติกรรม โดยพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวนั้น ทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำได้รับอิทธิพลจากทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกครอบครัว สภาพแวดล้อมภายใน หมายถึง อัตลักษณ์ของบิดา มารดาและการอบรมสั่งสอน ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอก หมายถึง ลักษณะเฉพาะของชุมชน กลุ่มเพื่อน และสถาบันต่างๆ ในสังคม ทั้งนี้การตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ 1) พฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviant) ได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดู 2) ความรุนแรงในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา 3) ความรุนแรงในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของชุมชน **ปัจจัยจากโครงสร้างอำนาจ** ที่แฝงไปด้วยความเชื่อค่านิยมและวัฒนธรรม สามารถอธิบายได้ตามทฤษฎีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างอำนาจ (Structure of power relationship) (วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล และคณะ, 2546) ที่วิเคราะห์โครงสร้างความรุนแรงในครอบครัวในระดับมหภาค (Macro-Level) โดยปรากฏในสังคมตะวันตกเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้หญิงตั้งแต่เริ่มสมัยคริสตกาล (Biblical Time) กล่าวคือ ศาสนาคริสต์ หรือลัทธิยูดาย (Judaism) หรือลัทธิศาสนาที่ถือหลักพ่อปกครองลูก (Patriarchy) โดยกล่าวสอนว่าผู้ชายเป็นหัวหน้าครอบครัว ส่วนผู้หญิงมีฐานะคล้ายสิ่งของ (Chattel) ไม่สามารถจัดการทรัพย์สินของตนเองได้ ผู้ชายซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวมีสิทธิบังคับให้ผู้หญิงมีบทบาทหน้าที่ตามจารีตประเพณี โดยการบังคับนั้นย่อมรวมไปถึงการใช้กำลัง (Force) อันเป็นความรุนแรงต่อผู้หญิง ซึ่งแนวคิดแบบพ่อปกครองลูก (Patriarchy) นั้น ทำให้

โครงสร้างทางสังคมกำหนดให้ผู้หญิงมีบทบาทน้อยกว่าผู้ชาย กับทำให้กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมยอมรับแนวคิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง นอกจากนี้ยังอธิบายได้ด้วยทฤษฎีตามสถานการณ์ (Situational Theories) Eller (2006) ได้กล่าวว่าสถานการณ์ทางสังคมสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เกิดขึ้น มีส่วนกระตุ้นทำให้เกิดความรุนแรงได้ เช่น ภาวะการว่างงาน รายได้ในครอบครัวไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย การศึกษาน้อย ภาวะความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว หรือภาวะที่เกิดความเห็นทางการเมืองไม่ตรงกัน เป็นต้น จากปัจจัยต่างๆ ที่เป็นปัญหาดังที่กล่าวมานี้ ล้วนแต่เป็นแรงผลักดันให้เกิดความรุนแรงขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะผู้กระทำความรุนแรงขาดทักษะในการรับมือและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น

สาเหตุของความรุนแรงในครอบครัวอาจมิได้เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเป็นการเฉพาะ แต่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ในด้านความคิด จิตใจ ความเชื่อ ค่านิยม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อิทธิพลจากสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ว่าความรุนแรงในครอบครัวจะเกิดขึ้นจากสาเหตุอันใด แต่ความรุนแรงในครอบครัวถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน อีกทั้งเป็นปัญหาที่สำคัญอันนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ของสังคมตามมา แม้ครอบครัวจะเป็นสถาบันหนึ่งที่มีอำนาจในการดูแลปกครองกันในครัวเรือน แต่หากมีการละเมิดสิทธิรัฐสามารถเข้าไปแทรกแซงผ่านกระบวนการตามกฎหมาย หนึ่งในกระบวนการดังกล่าว คือ กระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว

กระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสวัสดิภาพ ซึ่งคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท (สทรรฐ กิติ ศุภการ, 2564) ได้แก่ 1) คดีร้องขอให้ศาลคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีครอบครัว พ.ศ. 2553 หมวด 15 การพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ 2) คดีร้องขอให้ศาล

คุ้มครองสวัสดิภาพในกรณีที่มีการปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 โดยในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะในส่วนของการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

กระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพของไทย

ที่ผ่านมาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวถือเป็นเรื่องปิด เพราะเมื่อเกิดปัญหาแล้วสังคมมักจะมองว่าเป็นเรื่องของสามีภรรยา อย่าเข้าไปยุ่งเกี่ยว และยังมองว่าเป็นเรื่องของคนในครอบครัวที่ต้องจัดการแก้ไขปัญหากันเอง รวมทั้ง สมาชิกในครอบครัวมักพยายามปกปิดเนื่องจากความเชื่อที่ว่าเป็นเรื่องส่วนตัว หรือเนื่องจากเหตุผลความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจ หรือจากปัจจัยอื่นๆ ส่งผลให้ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวเลือกเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมสวนทางกับสถานการณ์ความเป็นจริงไปค่อนข้างมาก โดยอาจเป็นเพราะประสบการณ์ที่เคยได้ไปติดต่อ เช่น เมื่อมีการร้องทุกข์แล้วก็จะดำเนินการไกล่เกลี่ยแล้วคืนผู้กระทำความรุนแรงนั้นกลับไปอยู่ในครอบครัวเหมือนเดิม ซึ่งท้ายที่สุดก็จะเป็นการสร้างความรุนแรงให้สะสมมากยิ่งขึ้น โดยไม่มีการแก้ไข ไม่มีการคุ้มครองและไม่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวขาดความรู้หรือการเข้าถึงข้อมูล รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมีลักษณะพิเศษ เพราะมีความละเอียดซับซ้อนระหว่างความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว การใช้การดำเนินคดีตลอดจนมาตรการตามกฎหมายอาญาทั่วไปจึงไม่เหมาะสม เนื่องจากกฎหมายอาญามีเจตนารมณ์มุ่งลงโทษผู้กระทำผิดมากกว่าการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดหรือการปกป้องคุ้มครองผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว การลงโทษทางอาญามีได้เป็นหลักประกันว่าผู้กระทำความรุนแรงจะไม่ก่อเหตุขึ้นอีก ทั้งยังส่งผลกระทบต่ออาชีพการงานของผู้กระทำความรุนแรงและสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวโดยรวม ซึ่งผู้ถูกระทำส่วนใหญ่ต้องการ

ให้ผู้กระทำความผิดความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมากกว่าการบังคับใช้โทษที่มีลักษณะเด็ดขาดตามประมวลกฎหมายอาญา (ปัทมวดี สายแก้ว, 2551)

กระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีอาญาดำเนินการทำความรุนแรงในครอบครัวตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ประกอบด้วย ขั้นตอนในส่วนของ (1) การแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ (2) การระงับเหตุความรุนแรง (3) การสอบสวน (4) การฟ้องคดีต่อศาล (5) การพิจารณาของศาล และ (6) การพิพากษาของศาล โดยมีหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศาล อัยการ นักจิตวิทยาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้ประนีประนอม และ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฯ (สมบัติ พฤติพงษ์ภัก, 2561) โดยพระราชบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์มุ่งเน้นเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว และมุ่งแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวให้แก้ไขปรับปรุงตนเองให้สามารถกลับไปอยู่กับครอบครัวและสังคมได้อย่างปกติสุข โดยผ่านกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในศาลเยาวชนและครอบครัว ที่ต้องออกคำสั่งและมาตรการต่างๆ เหตุที่มีการกำหนดให้ศาลเป็นผู้ออกคำสั่งคุ้มครองเพราะการออกคำสั่งคุ้มครองเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นนั่นถือเป็นเรื่องสำคัญ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 นั้น มีเจตนารมณ์ของกฎหมายที่สำคัญสามประการ อันได้แก่ ประการที่หนึ่ง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว เช่น การกำหนดโทษทางอาญาต่อผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวไว้โดยเฉพาะ แต่ไม่ลบล้างการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น และมุ่งแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความรุนแรง แทนการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อให้ผู้กระทำผิดกลับตัว และเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ ประการที่สอง เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว โดยมุ่งช่วยเหลือเยียวยาผู้ถูกกระทำ เช่น การเข้ารับคำปรึกษาแนะนำจากจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยา เป็นต้น และประการที่สามเพื่อรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว

โดยการกำหนดให้เป็นความผิดที่ยอมความได้ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลมอบหมายให้นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลใดช่วยเหลือไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมความกันซึ่งการประนีประนอมดังกล่าวสามารถกระทำได้ทุกชั้นตอน อันแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาในกรณีทั่วไป เป็นต้น แม้ปัจจุบันจะมีพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองและสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 ออกมาแล้วแต่ยังชะลอการใช้เนื่องด้วยความพร้อมด้านบุคลากรและขั้นตอนการปฏิบัติ จึงมีการขยายกำหนดระยะเวลาในการมีผลใช้บังคับออกไป (ราชกิจจานุเบกษา 26 สิงหาคม 2562)

สำหรับการดำเนินคดีคุ้มครองสวัสดิภาพของศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีครอบครัว พ.ศ. 2553 หมวด 15 การพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ อาจกล่าวถึงเมื่อมีการกระทำความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ เพศหรือการถูกทอดทิ้ง สามารถมาร้องต่อศาลขอให้ศาลดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยผู้มีสิทธิร้องได้แก่ 1) บุคคลในครอบครัวซึ่งถูกกระทำความรุนแรง หมายรวมถึงผู้ถูกกระทำสามารถยื่นคำร้องด้วยตนเองอีกด้วย และ 2) ผู้กระทำการแทน⁴ โดยยื่นที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ ได้แก่ ศาลเยาวชนและครอบครัวที่ผู้เสียหายมีถิ่นที่อยู่หรือมีภูมิลำเนา หรือศาลที่มูลเหตุของคดีเกิดขึ้น โดยในปัจจุบันศาลได้พัฒนาระบบการยื่นโดยสามารถยื่นคำร้องผ่านระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (CIOS) ได้เพื่อให้เข้าถึงและสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้ว ศาลจะมีการนัดไต่สวนภายหลัง หรือในกรณีฉุกเฉินสามารถยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลไต่สวนหรือมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพโดยมิชักช้า ทั้งนี้การพิจารณาว่ากรณีนั้นๆ ฉุกเฉินหรือไม่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลและพยานหลักฐาน ซึ่งหากข้อเท็จจริง

⁴ ในกรณีที่บุคคลตามข้อ 1) ไม่อยู่ในสภาพหรือวิสัยที่จะร้องขอตัวเอง ซึ่งได้แก่ ญาติ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ พนักงานเจ้าหน้าที่ องค์การซึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย หรือองค์การซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ครอบครัว หรือบุคคลอื่นใด เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกกระทำ

ตามทางใต้สวนฟิงใต้ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างและมีพฤติการณ์อันน่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของผู้เสียหาย ศาลจะมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพภายใต้วิธีการและมาตรการที่กฎหมายกำหนด โดยศาลมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพตามคำร้องขอหรือตามสมควร ให้เหมาะสมกับกรณีนั้นๆ โดยคำนึงถึงการรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวหรือประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ ทั้งนี้คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ⁵ ไม่เกินหกเดือน เมื่อศาลมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพแล้ว กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) ให้ศาลแจ้งคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพไปยังเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ผู้ถูกกล่าวหา มีถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนาในเขตอำนาจเพื่อทราบ
- 2) ถ้าผู้ถูกกล่าวหาจงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ศาลมีอำนาจออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหามาซึ่งจนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่งแต่ไม่เกินกว่าหนึ่งเดือน

⁵ คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ มีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) สั่งผู้ถูกกล่าวหา เช่น ห้ามเสพสุราหรือสิ่งมึนเมา ห้ามเข้าใกล้ที่อยู่อาศัยหรือที่ทำงานของผู้ร้อง ห้ามใช้หรือครอบครองทรัพย์สิน ห้ามกระทำการใดอันอาจนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัว ให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้ารับคำปรึกษาแนะนำจากศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำหรือสถานพยาบาลหรือหน่วยงานตามที่ศาลกำหนด เป็นต้น ทั้งนี้ตามระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินกว่าหกเดือน และคำสั่งศาลนี้เป็นที่สุดแต่ถ้าพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ศาลมีอำนาจสั่งแก้ไขและศาลอาจสั่งให้นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พนักงานเจ้าหน้าที่ติดตามกำกับให้ผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติตามคำสั่งศาลและรายงานให้ศาลทราบ หรือเรียกมาสอบถามความเป็นไปหรือการปฏิบัติตามคำสั่งศาลก็ได้ 2) สั่งผู้ร้องศาลอาจสั่งให้ผู้ร้องเข้ารับคำปรึกษาแนะนำหรือเข้ารับการอบรมหรือบำบัดรักษาหรือฟื้นฟู จากศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำหรือสถานพยาบาลหรือหน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
- 2) ยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือ ทูพพลภาพ หรือ ครอบครัว ตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นว่าผู้ร้องมีส่วนก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว และจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือบำบัดรักษา
- 3) สั่งให้ผู้ต้องรับผิดชอบ ได้แก่ จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูให้แก่อีกฝ่ายตามที่ศาลเห็นสมควร ในกรณีมีการจดทะเบียนสมรส จ่ายเงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เบื้องต้นให้แก่ผู้เสียหายหรือสมาชิกในครอบครัวตามสมควรแก่ฐานะ ในกรณีไม่มีการจดทะเบียนสมรส โดยเงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เบื้องต้นนี้เป็นค่าทดแทน ความเสียหายเบื้องต้นหรือเงินหรือทรัพย์สินใดๆ ที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวสูญเสียไป โดยผลของการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และรวมถึงรายได้ที่สูญเสียไปค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการหาที่อยู่ใหม่ และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น

ถ้าผู้ถูกกล่าวหาได้รับการปล่อยชั่วคราว ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติในระหว่างการปล่อยชั่วคราวก็ได้

- 1) ก่อนครบระยะเวลาตามเงื่อนไขหรือคำสั่งของศาล ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยุติการคุ้มครองสวัสดิภาพได้
- 2) เมื่อผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ร้องได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพครบถ้วนแล้ว คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพเป็นอันสิ้นสุด

กระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวของศาลเยาวชนและครอบครัว ใช้กับทุกเพศทุกวัยเพื่อช่วยดูแลเยียวยา ปกป้องผู้ถูกระทำความรุนแรงและแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ผ่านการออกคำสั่งและมาตรการต่างๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อช่วยเหลือครอบครัวให้เป็นปกติสุข ซึ่งครอบครัวเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่มีการแปรเปลี่ยนเป็นพลวัตไปตามกาลสมัย ความแปรเปลี่ยนนี้ส่งผลต่อวิถีชีวิตและความคิดของผู้คนในแต่ละช่วงวัย รวมถึงยุคสมัยหรือเจนเนอเรชั่น โดยขณะนี้กลุ่มคนรุ่นใหม่ (Gen-Z) เป็นกลุ่มประชากรที่มากสุดในโลก การเริ่มทำความเข้าใจจากจุดฐานเป้าหมายของชีวิต หรือครอบครัว ในมุมมองของคนรุ่นใหม่ (Gen - Z) จึงเป็นสิ่งสำคัญเนื่องด้วยกลุ่มคนเหล่านี้จะเป็นผู้ขับเคลื่อนสังคม จึงอาจกล่าวได้ว่าอนาคตภายภาคหน้าจะเป็นเช่นไร ขึ้นอยู่กับกลุ่มคนรุ่นใหม่

กลุ่มคนรุ่นใหม่ (Gen-Z)

เจนเนอเรชั่น (Generation) เปรียบเสมือนวัฒนธรรม มีทัศนคติ ความเชื่อ บรรทัดฐานทางสังคม และพฤติกรรมที่กำหนดสิ่งเหล่านี้ สำหรับบางคนอาจมองว่ากลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z เหมือนมาจากต่างแดน ทัศนคติความไม่เข้าใจ และการเหวี่ยงเป็นอุปสรรคที่อาจขวางทางคนรุ่นเก่าในการทำ ความเข้าใจวัฒนธรรมใหม่นี้ เจนเนอเรชั่นนี้มาจากโลกดิจิทัลและออนไลน์โดยกำเนิด กำลังจะเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาและจะเข้ามาทำงานอย่างเต็มที่

ในไม่ช้า จึงเป็นสิ่งที่ควรทำความเข้าใจลักษณะพิเศษของคนเจนเอเรชั่นนี้ ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมถึงมุมมองในด้านต่างๆรอบตัว ที่อาจจะแตกต่างจากคนในยุคก่อนๆ ในการศึกษาจึงต้องการทำความเข้าใจว่ากลุ่มคนรุ่นใหม่มีพื้นฐานความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รวมถึงสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสิ่งใกล้ตัวนี้ อย่างไร

Seemiller and Grace (2016) กล่าวว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่ (Gen-Z) หมายถึง ผู้ที่เกิดระหว่าง ค.ศ. 1995 ถึงปี 2010 โดยโลกของคนยุคนี้ถูกหล่อหลอมโดย อินเทอร์เน็ต จึงมักถูกขนานนามว่า กลุ่มคนยุคดิจิทัล Net Generation หรือ iGeneration ซึ่งคนกลุ่มนี้คิดเป็นหนึ่งในสี่ของประชากร และจะกลายเป็นหนึ่งในสามของประชากรภายในปี 2563 (ปี 2020) พวกเขาเป็นเจนเอเรชั่นที่มีการเปลี่ยนแปลง และมีความหลากหลายมากที่สุด อุมารินทร์ เลิศสหพันธ์ และ พระครูปริยัติธรรมวงศ์ (2564) ได้ศึกษาว่า กลุ่มคนในเจนเอเรชั่นแซด (Gen-Z) คือ คนรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบัน หมายถึงคนที่เกิดหลัง พ.ศ. 2540 ขึ้นไป เทียบอายุแล้ว ก็คือ วัยของเด็ก เด็กกลุ่ม Gen-Z นี้ จะเติบโตมาพร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายที่อยู่แวดล้อม มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีต่างๆ และเรียนรู้ได้ เร็ว เพราะพ่อแม่ใช้สิ่งเหล่านี้อยู่ในชีวิตประจำวัน แต่สิ่งหนึ่งที่เด็กรุ่น Gen-Z แตกต่างจากรุ่นอื่นๆ ก็คือ เด็กรุ่นนี้จะได้เห็นภาพที่พ่อแม่และแม่ต้องออกไปทำงานทั้งคู่ หลายๆ คนจึงได้รับการเลี้ยงดูจากคนอื่นมากกว่าพ่อแม่ของตนเอง และ Scholz and Rennig (2019) กล่าวว่า เจนเอเรชั่น Z เกิดหลังปี 1995 ถูกมองว่าเป็น เจนเอเรชั่นที่ห่างจากเจนเอเรชั่นวายเพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตามเจนเอเรชั่นนี้แตกต่างอย่างสิ้นเชิง และเป็นเจนเอเรชั่นที่เป็นตัวของตัวเอง การที่ Gen-Z ได้เห็นคน Gen-Y ทนทุกข์กับการทำงาน มีปัญหาสุขภาพ Gen-Z จึงมักมองสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง พวกเขารู้ว่าบริษัทต่างๆ มักจะไม่สนใจพนักงาน เมื่อไม่ต้องการพวกเขาอีกต่อไป นักการเมืองไม่สนใจผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ยกเว้นช่วงเลือกตั้ง สื่อมักนำเสนอข้อมูลที่ไม่ค่อยตรงกับสภาพความเป็นจริงเพื่อให้ได้ผู้ชมตามจิตความชอบ และโรงเรียนรวมถึงมหาวิทยาลัย

ไม่ได้เตรียมนักศึกษาให้พร้อมสำหรับชีวิตจริง เป็นต้น สิ่งที่น่าสังเกตคนเจนเนอเรชันนี้ในปัจจุบันพบแนวทางของตัวเองและเฉพาะเจาะจงมาก ซึ่งทำให้พวกเขากลายเป็น 'เจนเนอเรชัน' ที่ไม่เหมือนใครอย่างแท้จริง ปัจจุบัน Gen-Z จะมีจำนวนประชากรทั้งหมดกว่า 2.5 พันล้านคน นับเป็นกว่าหนึ่งในสามของประชากรโลกทั้งหมด โดยเป็นจำนวนที่มากกว่า Gen-Y ในตอนนี้ ดังนั้น Gen-Z จึงมีอำนาจในตลาดแรงงานและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต (Gomez et al., 2019) ทั้งยังมีลักษณะร่วมกันคือมีความตื่นตัวด้านปัญหาสังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม ซึ่งคาดการณ์ว่าจะเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

สำหรับประเทศไทย ประเมินการว่ามีจำนวนประชากร Gen-Z ราวๆ เกือบ 13 ล้านคนที่กำลังจะเข้าสู่วัยแรงงานและจะเป็นกำลังหลักในตลาดแรงงานของประเทศถึงร้อยละ 20 (ธิตินา ไชยมงคล, 2562) Gen-Z ในประเทศไทยมีความใส่ใจในปัญหาสังคมและกล้าที่จะออกมาเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้มีการแก้ปัญหา รวมถึงเรียกร้องสิทธิให้ตนเอง คาดการณ์ได้ว่าจะมีการเคลื่อนไหวเช่นนี้อีกต่อไปในอนาคต และประชากรกลุ่มนี้จะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงซึ่งมักเกิดความขัดแย้งระหว่างคนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ การขับเคลื่อนนี้รวมไปถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่เริ่มมาจากหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคมแต่มีความสำคัญยิ่ง นั่นก็คือ บ้าน หรือครอบครัว นั่นเอง จึงมีการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจมุมมองดังกล่าวของคนรุ่นใหม่ Gen-Z ที่มีต่อครอบครัวและความรุนแรงในครอบครัว ดังนี้

จากการศึกษาโดยสำรวจความคิดเห็นกลุ่มรุ่นใหม่ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย อายุระหว่าง 18-24 ปี จำนวน 400 คน

(Survey)⁶ เพื่อศึกษาทัศนะมุมมองที่มีต่อสถาบันครอบครัว และความคิดเห็นที่มีต่อความรุนแรงในครอบครัว พบว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z มีความคิดเห็น ดังนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์และสภาพครอบครัวไทยในปัจจุบัน

กลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z ส่วนใหญ่ยังมีความคิดเห็นและมุมมองว่า ครอบครัวเป็นพื้นที่ปลอดภัย เมื่อได้อยู่กับครอบครัวแล้วทำให้มีความรู้สึกอบอุ่น มั่นคง ปลอดภัย มองว่าพ่อ แม่เป็นผู้ให้กำเนิดจึงจำเป็นต้องมีหน้าที่เลี้ยงดูลูก และครอบครัวควรมีความรัก ความเข้าใจ และยอมรับในสิ่งที่ตนเองเป็น มีความเชื่อเรื่องความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ให้กำเนิด หรือผู้ปกครองที่ช่วยเลี้ยงดูมาเป็นสิ่งสำคัญ อีกทั้งยังมองว่าครอบครัวในปัจจุบัน มีสายสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและเข้มแข็ง มีความพึงพอใจต่อครอบครัว หรือการทำหน้าที่ของครอบครัวของตนเอง และเห็นว่าสถาบันครอบครัว มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมและประเทศชาติ ซึ่งให้คะแนนความสำคัญในด้านที่กล่าวมานี้ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.34-4.65 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้มีความคิดเห็นว่าบริบทของสังคมที่แปรเปลี่ยน ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์และการทำหน้าที่ของครอบครัว ตลอดจนเห็นว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีผลต่อความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา คือด้านสังคม และปัจจัยด้านการเมืองเป็นลำดับสุดท้ายที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว ทั้งนี้ยังให้คะแนนความสำคัญในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.41-3.94 แต่เรื่องแนวคิดที่มองว่าตนเองไม่มีสิทธิ์เลือกเกิด หรือไม่ได้เป็นผู้เลือกมาเกิด จึงไม่จำเป็นต้องมีหน้าที่ในการดูแลพ่อแม่นี้ กลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 2.85

⁶ อ้างอิงข้อมูลจากงานวิจัยเรื่อง “กระบวนการยุติธรรมในการใช้มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวต่อกลุ่มคนรุ่นใหม่ (Gen-Z) ของศาลเยาวชนและครอบครัวภายใต้บริบทสังคมไทย” ของนางพรทิภา หัสดี หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2567

สถานการณ์ความสัมพันธ์ในครอบครัวของกลุ่มคนรุ่นใหม่

จากการสำรวจความคิดเห็น พบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวของกลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z เป็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1

แสดงข้อมูลสัมพันธภาพในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างคนรุ่นใหม่ (Gen-Z)

สัมพันธภาพด้าน	เป็นประจำ		เป็นบางครั้ง		ไม่เคย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีเวลาในการทำ กิจกรรมร่วมกันของสมาชิก ในครอบครัวทั้งกิจกรรมใน บ้านและนอกบ้าน	144	36.0	238	59.50	18	4.50
2. สมาชิกในครอบครัวมี การพูดคุยปรึกษาหารือ และตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ต่างๆ	224	56.0	162	40.50	14	3.50
3.1 ด้านกาย (โอบกอด สัมผัส ภาษากาย)	208	52.0	163	40.75	29	7.25
3.2 ด้านวาจา (บอกด้วย คำพูด)	222	55.50	162	40.50	16	4.0
3.3 ด้านจิตใจ (สื่อสัมผัส ด้านทางความรู้สึกผ่าน การกระทำ หรืออื่นๆ)	219	54.75	164	41.0	17	4.25
4. การปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่ที่เหมาะสมของ สมาชิกในครอบครัว	281	70.25	108	27.0	11	2.75

สัมพันธภาพด้าน	เป็นประจำ		เป็นบางครั้ง		ไม่เคย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5.1 ความไม่ปรองดองกัน ในครอบครัวระหว่างพ่อแม่ ที่มีการทะเลาะวิวาทกัน บ่อยๆ	52	13.0	189	47.25	159	39.75
5.2 ครอบครัวที่พ่อหรือแม่ หรือทั้งสองคนมีความเจ้า ระเบียบ อยู่ในกฎเกณฑ์ ตลอดเวลา	60	15.0	229	57.50	110	27.50
5.3 ครอบครัวที่พ่อหรือแม่ หรือผู้ปกครอง ตัดการพนัน	30	7.50	57	14.25	314	78.50
5.4 ครอบครัวที่พ่อหรือแม่ หรือผู้ปกครอง ตัดสุรา หรือติดยาเสพติด	31	7.75	63	15.75	306	76.50
5.5 ครอบครัวที่เข้มงวด เกินไปจนวัยรุ่นไม่สามารถ ทำอะไรได้ด้วยตัวเอง	28	7.0	131	32.75	241	60.25
5.6 ครอบครัวที่ขาด ระเบียบวินัยหรือตามใจ มากเกินไป	29	7.25	98	24.50	273	68.25
5.7 ครอบครัวที่มีฐานะ ทางเศรษฐกิจที่ยากจน ไม่สามารถดูแลความ เป็นอยู่ของคนในครอบครัว ได้	32	8.0	121	30.25	248	62.0

โดยภาพรวมส่วนใหญ่ยังพบว่ามีความสัมพันธ์ภาพในด้านบวกเป็นประจำ เช่น มีโอกาสในการพูดคุยปรึกษาหารือ และตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ (ร้อยละ 56) การแสดงออกซึ่งความรัก ความเอื้ออาทร (ร้อยละ 55.50) สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวได้อย่างเหมาะสมเป็นประจำ (ร้อยละ 70.25) อีกทั้งมีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่เป็นบางครั้ง (ร้อยละ 59.50) ส่วนด้านการเผชิญกับปัญหาด้านต่างๆ ส่วนใหญ่พบเป็นบางครั้ง เช่น ความไม่ปรองดองกันในครอบครัวระหว่างพ่อแม่ที่มีการทะเลาะวิวาทกันบ่อยๆ (ร้อยละ 47.25) และพ่อแม่หรือผู้ปกครองอยู่ในกฎระเบียบตลอดเวลา (ร้อยละ 57.50) ส่วนปัญหาด้านพ่อแม่ผู้ปกครองติดการพนัน (ร้อยละ 78.50) พ่อแม่ ผู้ปกครองติดสุรา หรือยาเสพติด (ร้อยละ 76.50) ปัญหาครอบครัวมีความเข้มงวดเกินไปจนกลุ่มคนรุ่นใหม่ไม่สามารถทำอะไรได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 60.25) ปัญหาพ่อแม่ผู้ปกครองขาดวินัย หรือตามใจมากเกินไป (ร้อยละ 68.25) และปัญหาด้านฐานะเศรษฐกิจยากจน ไม่สามารถดูแลความเป็นอยู่ของคนในครอบครัวได้ (ร้อยละ 62) ส่วนใหญ่ไม่เคยพบปัญหานี้

มุมมองที่มีต่อความรุนแรงในครอบครัว

ปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัว

จากประสบการณ์ในครอบครัวของคนรุ่นใหม่ Gen-Z เมื่อทำผิดพลาดหรือไม่เชื่อฟัง บิดา มารดา ผู้ปกครอง ได้รับการปฏิบัติดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2

แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างคนรุ่นใหม่ (Gen-Z)

สิ่งที่ได้รับเมื่อทำผิดพลาด หรือไม่เชื่อฟัง (จากบิดา มารดา ผู้ปกครอง)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พูดคุย ตักเตือนด้วยเหตุและผล ไม่ใช้อารมณ์	357	89.2
เพิกเฉย ไม่ทำอะไร	6	1.5
ว่ากล่าว ใส่อารมณ์, ต่ำทอ รุนแรง หยาดคาย, ถูกตี หรือทำร้ายร่างกาย	37	9.3

พบว่า ร้อยละ 89.2 ได้รับการพูดคุย ตักเตือนด้วยเหตุและผล ไม่ใช้อารมณ์ ร้อยละ 9.3 ได้รับการลงโทษ โดยการว่ากล่าว ใส่อารมณ์ ต่ำทอรุนแรง และทุตีทำร้ายร่างกาย และร้อยละ 1.5 เพิกเฉย ไม่ทำอะไร

ตารางที่ 3

ตารางแสดงข้อมูลประสบการณ์ในเผชิญกับความรุนแรงในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างคนรุ่นใหม่ (Gen-Z)

หัวข้อ	ไม่เคย		เป็นบางครั้ง		เป็นประจำ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านร่างกาย	327	81.75	69	17.25	4	1.00
ด้านจิตใจ	239	59.75	142	35.50	19	4.75
เพศ	376	94.0	21	5.25	3	0.75
การสูญเสียหรือถูกทอดทิ้ง	347	86.75	46	11.50	7	1.75

ทั้งนี้พบว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่เคยเผชิญกับความรุนแรงในครอบครัว โดยถูกบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำที่ไม่ถูกต้องให้กระทำการหรือไม่กระทำการอันดับหนึ่งเป็นด้านจิตใจ พบว่ามีจำนวนคนที่ประสบเหตุนี้มากที่สุด โดยประสบเป็นประจำจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.75 ประสบเป็นบางครั้งจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 จากจำนวน 239 คน อันดับสองเป็นด้านร่างกาย พบว่ามีคนที่ประสบเหตุนี้เป็นประจำจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1 และประสบเป็นบางครั้งจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 จากจำนวน 327 คน อันดับสามเป็นด้านการสูญเสียหรือถูกทอดทิ้ง พบว่า มีคนที่ประสบเหตุนี้เป็นประจำจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75 และประสบเป็นบางครั้งจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 3 จากจำนวน 347 คน และอันดับสุดท้ายเป็นด้านเพศ พบว่ามีคนที่ประสบเหตุนี้เป็นประจำจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75 และประสบเป็นบางครั้งจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.25 จากจำนวน 376 คน

นอกจากนี้กลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z บางคนได้แสดงความคิดเห็นผ่านประสบการณ์ตรงที่พบเจอและมองว่าเป็นความรุนแรงในครอบครัว เช่น การพูดจาใส่อารมณ์ ไม่รับฟังเหตุผล การให้ความสำคัญกับบุคคลอื่นที่เป็นบุคคล นอกครอบครัวจนละเลยการให้ความสำคัญคนภายในครอบครัวส่งผลให้ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่และมีผลกระทบต่อความรู้สึกของบุตรหรือผู้อยู่ภายใต้การปกครอง การใช้คำพูดเปรียบเทียบกับบุตรหลานของคนอื่นที่ประสบความสำเร็จ และกดดันเรื่องอนาคตคาดหวังให้ต้องประสบความสำเร็จในชีวิตทำให้รู้สึกอึดอัด ปั่นคันส่งผลทางด้านจิตใจ รวมทั้งการเปรียบเทียบกันในพื้นที่ของการพูดล้อเลียนข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนตั้งแต่เด็กและพูดเรื่อยมาทำให้เสียความมั่นใจ การจับผิดติดตามทางโลกออนไลน์ การให้ค่าใช้จ่ายที่ไม่เพียงพอ การไม่สามารถส่งเสริมให้เรียนได้ทำให้ต้องไปกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา เป็นต้น

ความคิดเห็นต่อความรุนแรงในครอบครัวในประเทศไทย

โดยกลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z มีความคิดเห็นว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่สำคัญในประเทศไทยที่ควรเร่งแก้ไข รับรู้ถึงรูปแบบ

ความรุนแรงในครอบครัวที่มีความหลากหลายทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ซึ่งเมื่อเห็นข่าวความรุนแรงในครอบครัวแล้วรู้สึกสะเทือนใจ มองว่าความรุนแรงในครอบครัว เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และเป็นบ่อเกิดของปัญหาต่างๆ ในสังคม ทั้งนี้ผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวควรได้รับการคุ้มครอง ด้วยกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และผู้ที่กระทำความรุนแรงในครอบครัว ควรได้โทษทางอาญา โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับสิ่งที่กล่าวถึงข้างต้นในระดับมากที่สุด (Mean = 4.40, Std. Deviation = 0.790)

นอกจากนี้มีความคิดเห็นที่ว่าพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีสิทธิ์ลงโทษ ลูก หรือ ผู้อยู่ภายใต้การปกครอง เมื่อไม่เชื่อฟังโดยมองว่ามีสิทธิ์คิดเป็นร้อยละ 86.2 แต่บางคนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่ามีสิทธิ์แต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขต และไม่มีสิทธิ์คิดเป็นร้อยละ 13.8 โดยในกรณีที่ไม่มีสิทธิ์มองว่าควรดักเตือนและพูดคุยด้วยเหตุผล ไม่ใช่การสั่ง ควรใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาไม่ใช่อารมณ์ ควรเสริมแรงทางบวกไม่ควรทำร้ายร่างกาย หรือดุด่า มองว่าการลงโทษด้วยความรุนแรงทางกายภาพอาจถือได้ว่าเป็นการทำร้ายร่างกาย ไม่ควรมีใครในสังคมถูกทำร้ายร่างกายหากไม่ยินยอม ควรเคารพและไม่ละเมิดสิทธิของบุตรอย่างไม่ว่าจำเป็นและควรมีขอบเขต นึกถึงจิตใจและทำความเข้าใจบุตรซึ่งอาจผิดพลาดได้มองและทำความเข้าใจปัญหาที่แท้จริง ไม่ควรใช้อำนาจบังคับ เพราะลูกเป็นคนที่มีชีวิตจิตใจและมีแนวทางในการใช้ชีวิตของตนเอง เป็นต้น

สิ่งที่เรียกว่าความรุนแรงในครอบครัวในมุมมองของคนรุ่นใหม่ Gen-Z

ส่วนใหญ่มองที่การทำร้ายร่างกาย และการใช้คำพูดต่าทอที่รุนแรงใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ ไม่รับฟังเหตุผล หรือบางส่วนมองว่าความรุนแรงที่เป็น การกระทำที่ส่งผลทางลบต่อร่างกายและจิตใจ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดจะมากหรือน้อยล้วนมองว่าเป็นความรุนแรง อีกทั้งมองว่าการไม่รับฟังความคิดเห็น การใช้คำไม่สุภาพ หยาดคาย การทะเลาะหรือปะทะกันของพ่อแม่หรือคนในครอบครัว ทำให้เกิดบรรยากาศตึงเครียด รู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่สบายใจเมื่ออยู่

ใกล้ทำให้อยากหนีออกห่าง ตลอดจนมองว่าขนาดหรือระดับความรุนแรงในครอบครัวไม่ได้วัดจากความรุนแรงของการกระทำเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ถูกกระทำ ซึ่งอาจสร้างบาดแผลทางจิตใจที่รุนแรง แม้ว่าในบางครั้งจะไม่มีการบาดเจ็บทางกายภาพเลยก็ตาม เป็นต้น

หากกลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวคิดจะขอความช่วยเหลือคิดเป็นร้อยละ 92.7 และไม่ขอความช่วยเหลือร้อยละ 7.3 โดยในกลุ่มที่เลือกไม่ขอความช่วยเหลือ มีมุมมองความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องในครอบครัว ไม่อยากให้พ่อแม่ ผู้ปกครองดูแ่ในสายตาคนอื่น ไม่อยากให้ใครมาว่าพ่อแม่ผู้ปกครองเพราะที่บุคคลเหล่านั้นตีหรือทำร้ายอาจเพราะต้องการตัดสินใจ เปลี่ยนเปลี่ยนอยากให้เป็นคนดี ประสบความสำเร็จในชีวิต รวมทั้งมองว่าเป็นเรื่องในครอบครัวที่คนในครอบครัวต้องช่วยกันแก้ไขไม่ใช่เรื่องที่ต้องให้บุคคลภายนอกมาช่วย กลัวทำให้ครอบครัวแตกแยก แต่หากเกินเยียวยาก็อาจขอความช่วยเหลือ

คนรุ่นใหม่ นึกถึงหน่วยงานหรืออะไร เมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นในครอบครัว

อันดับที่ 1 หน่วยงานตำรวจ คิดเป็นร้อยละ 37.8 อันดับที่ 2 อันดับศาลเยาวชนและครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 20.32 อันดับที่ 3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คิดเป็นร้อยละ 18.0 อันดับที่ 4 ศูนย์พึ่งได้ OSCC คิดเป็นร้อยละ 9.28 อันดับที่ 5 ยุติธรรมจังหวัดและองค์กรอิสระคิดเป็นร้อยละ 5.91 อันดับที่ 6 ทนายความคิดเป็นร้อยละ 3.46 อันดับที่ 7 อัยการ คิดเป็นร้อยละ 3.23 และอันดับ 8 อื่นๆ เช่น นักจิตวิทยา เพื่อน คนใกล้ตัว ญาติพี่น้องที่ไว้ใจได้ นักข่าว กันต์จอมพลัง โจนกระแส และ Twitter เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 2.0 โดยสิ่งที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานดังกล่าว คือ การคุ้มครองด้านความปลอดภัยและเยียวยาด้านจิตใจ ช่วยให้คำปรึกษา แนะนำที่ช่วยสนับสนุนการแก้ไขจัดการทางด้านอารมณ์ ให้ข้อมูลแนวทางที่เหมาะสม เข้ามาช่วยให้มาไกล่เกลี่ยกัน เพื่อลดความขัดแย้ง ไม่ให้ทะเลาะกัน

มากขึ้น รวมถึงการช่วยแก้ปัญหาในครอบครัว ตลอดจนให้ความยุติธรรม ดูแล สอดส่อง จัดหาที่พักแยกสถานที่พักอาศัยกับผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว และช่วยเหลือทุนการศึกษาให้แก่บุตรซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำความรุนแรงใน ครอบครัว เป็นต้น และนอกจากนี้บางรายมีความคิดเห็นว่าหากตกเดือนแล้ว ยังมีการกระทำซ้ำ พ่อแม่ผู้ปกครองก็ควรรับโทษทางอาญาหรือถูกจำคุกได้อีก ด้วย

ความคาดหวังที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของครอบครัว

โดยคนรุ่นใหม่ Gen-Z มีมุมมองต่อครอบครัวในแบบอุดมคติที่ต้องการ ให้เป็นคือ เป็นครอบครัวที่มีความรัก ความเข้าใจ ให้ความอบอุ่น ดูแลใส่ใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อยู่ด้วยกัน หากพ่อแม่สามารถอยู่ด้วยกันได้จะดีมาก แต่หากไม่สามารถอยู่ด้วยกันได้ก็อาจเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด หรือไม่มีก็ได้ แต่ควรเป็นพื้นที่ปลอดภัย ไม่สร้างความอึดอัดใจ ให้ความสบายใจ เมื่ออยู่ร่วมกัน พูดคุยกันด้วยดี ไม่ใช้อารมณ์เหนือเหตุผล มีความเป็น ประชาธิปไตย เมื่อประสบปัญหาหรือผิดพลาดสามารถปรึกษาได้ ยอมรับฟัง ยอมรับในสิ่งที่บุตรเป็นให้ความเท่าเทียมในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ให้เกียรติกัน ไม่บังคับ และไม่ใช้ความรุนแรง รวมถึงคนในครอบครัวรับบทบาทหน้าที่ของตน ช่วยตกเดือนอบรมสั่งสอนไม่ให้บุตรหลงผิด ช่วยสอนและขัดเกลามารยาททาง สังคม นอกจากนี้บางส่วนมีความคิดเห็นว่าควรมีฐานะมั่นคงสามารถดูแลบุคคล ในครอบครัวได้

ทั้งนี้กลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z ส่วนใหญ่มองว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ควร มี หน้าที่ ดังนี้ อบรม เลี้ยงดูเอาใจใส่ ดูแลสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆของบุตร ด้วย ความรักความเข้าใจ สนับสนุนในสิ่งที่บุตรอยากเป็นไปในทางที่เหมาะสม ไม่เปรียบเทียบกับคนอื่น เป็นพื้นที่ปลอดภัยสบายใจของบุตร ไม่บังคับ กดดัน หรือห้ามไปหมดทุกอย่าง พึงตระหนักว่าบุตรมีเส้นทางชีวิตเป็นของตนเอง ไม่ควรทำตัวเป็นเจ้าชีวิต รวมทั้งบางส่วนมีมุมมองว่าไม่ควรคาดหวังว่าบุตร จะต้องมาเลี้ยงดูตอนพ่อแม่ ผู้ปกครองแก่เฒ่าเพราะหากพ่อแม่ผู้ปกครองได้รับ

การดูแลดังกล่าวถือว่าเป็นกำไรของชีวิต หากบุตรกลับมาดูแลกลับมาเพราะอยากทำไม่ใช่หน้าที่โดยตรง รวมทั้งควรดูแลด้านการศึกษาอย่างน้อยจนจบปริญญาตรี และมีความสามารถในการดูแลด้านเศรษฐกิจให้มีสวัสดิภาพของชีวิตขั้นพื้นฐาน

บทสรุป

ถึงแม้ความรุนแรงในครอบครัวสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกเพศ ทุกวัย ทุกสังคม ทุกระดับเศรษฐกิจ และทุกวัฒนธรรม แต่พบว่า เพศ วัย บริบทสังคม ระดับเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมนั้นมีผลต่อความถี่และระดับความรุนแรงในครอบครัวได้เช่นกัน จากข้อมูลกลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z ที่กล่าวมานี้ เป็นผู้ที่ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจพออนุมานได้ว่าระดับเศรษฐกิจในครอบครัวดีระดับหนึ่ง จึงสามารถส่งเสียบุตรหลานเล่าเรียนได้ ซึ่งปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจนั้นส่งผลต่อบุคคลในครอบครัว และความเครียด รวมทั้งมุมมองว่าเป็นปัญหาสำหรับครอบครัวได้ สอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร (Resource Theory) และเป็นไปในทางเดียวกับความคิดเห็นของกลุ่มคนรุ่นใหม่ จำนวน 32 คน จาก 400 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ที่ประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเป็นประจำ และจำนวนหนึ่งที่แสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสำรวจแบบปลายเปิดว่า การที่ครอบครัวให้ค่าใช้จ่ายที่ไม่เพียงพอ การไม่สามารถส่งเสียให้เรียนได้ทำให้ต้องไปกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา นั้น ถือเป็นความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นมุมมองต่อความรุนแรงในครอบครัว มีนิยามหรือขอบเขตที่แผ่ขยายไปมากขึ้น ตลอดจนมีมุมมองว่า การกดดันให้ต้องเรียนให้ดี คาดหวังให้ต้องประสบความสำเร็จ จนทำให้บุตรไม่มีเวลาในการใช้ชีวิตไปตามช่วงวัย หรือการตามใจจนบุตรไม่มีวินัยหรือรู้กฎกติกาของสังคม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นความรุนแรงในครอบครัวตามคำนิยามในกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันหรือไม่ จึงอาจมีการทบทวนเพื่อให้การใช้กฎหมายในเรื่องนี้ให้สามารถตีความได้ชัดเจน และครอบคลุมสอดคล้องกับพลวัตของสังคมที่แปรเปลี่ยนไปอย่างไม่หยุดยั้ง

ทั้งนี้จากข้อมูลกลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z ดังกล่าว ที่มีแสดงความเห็นและมุมมองว่า “บิดามารดาไม่ควรคาดหวังว่าบุตรจะต้องมาเลี้ยงดูตอนบิดามารดาผู้ปกครองแก่เฒ่า เพราะหากบิดามารดาผู้ปกครองได้รับการดูแลดังกล่าว ถือว่าเป็นกำไรของชีวิต หากบุตรกลับมาดูแลกลับมาเพราะอยากทำไม่ใช่หน้าที่โดยตรง” สะท้อนให้เห็นแนวโน้มของภาพสังคมของผู้สูงอายุในอนาคตอันใกล้นี้ ที่อาจถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการดูแล ซึ่งถือเป็นความรุนแรงในครอบครัวรูปแบบหนึ่ง และส่งผลกระทบต่อประเทศในวงกว้าง ทั้งโครงสร้างสังคม งบประมาณเศรษฐกิจที่รัฐจะต้องแบกรับในการดูแลผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง จึงควรมีการให้ความสำคัญเรื่องสถาบันครอบครัว และเร่งสร้างวัฒนธรรม ปลูกฝังค่านิยมเรื่องการดูแลบุคคลในครอบครัวทั้งบิดามารดา ผู้ปกครองดูแลบุตร และบุตรมีหน้าที่ดูแลบิดามารดา ผู้ปกครองในอนาคต ให้เป็นวาระแห่งชาติ อาจกล่าวได้ว่าความรุนแรงในครอบครัวเมื่อเกิดขึ้นแล้วไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อบุคคลและครอบครัวนั้นๆ แต่ยังส่งผลกระทบต่อสังคม ประเทศและโลก ทั้งยังสามารถส่งต่อเป็นวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่นที่ยากต่อการแก้ไข จึงน่าจะถึงเวลาที่จะมาทบทวน แก้ไข สร้างบรรทัดฐานในการปฏิบัติต่อกันในครอบครัวอย่างจริงจัง

ทั้งนี้ความรุนแรงในครอบครัว ตามนิยามในกฎหมายที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน ส่วนใหญ่พบว่าเป็นความรุนแรงทางด้านร่างกายและจิตใจ ความรุนแรงมีหลายประเภท ที่เห็นได้ชัด คือการใช้วาจาที่รุนแรงและการทำร้ายร่างกาย ความรุนแรงในครอบครัวมักเกิดขึ้นกับสตรีและเด็ก อันหมายถึงบุตร หลาน หรืออยู่ภายใต้การปกครอง ความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นในสังคมอย่างเนืองนิตย์ และนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรง ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่สามารถใช้คุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว แต่กลับพบว่าเป็นจำนวนน้อยที่เลือกเข้าสู่กระบวนการ โดยเฉพาะการเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพในศาลเยาวชนและครอบครัว โดยที่ผ่านมาศาลเปรียบเสมือนความหวังและที่พึ่งสุดท้าย แต่หากประชาชนรับรู้สิทธิมากขึ้น ศาลอาจจะเป็นที่พึ่งแรกในการช่วยแก้ไขและป้องกันความรุนแรงในครอบครัวให้แก่

ผู้ประสบความสำเร็จในครอบครัวได้ เพราะศาลสามารถไต่สวนเองและออกคำสั่งฉุกเฉินหรือมาตรการเพื่อยับยั้งและแก้ไขข้อพิพาทผู้กระทำความรุนแรงและเยียวยาผู้เสียหายหรือผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว โดยกระบวนการของศาลจะใช้กฎหมายผ่านการออกคำสั่งหรือมาตรการ แก้ไข บำบัด พื้นฟูผู้กระทำความรุนแรง และมีมาตรการในการเยียวยา พื้นฟูผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว โดยการออกคำสั่งหรือมาตรการดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจทุกมิติและบริบทของครอบครัวนั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำความเข้าใจต่อความคิดของรุ่นใหม่ Gen-Z เพราะเป็นกลุ่มประชากรที่มีมากที่สุด และจะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมในอนาคตอันใกล้นี้ เพื่อจะได้เลือกออกคำสั่งหรือใช้มาตรการแก้ไขข้อพิพาท และ การเยียวยาให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของความคิด ความรู้สึก และมุมมองต่อปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย อันจะทำให้สามารถช่วยแก้ปัญหาความรุนแรงครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้กระบวนการยุติธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลในครอบครัวเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวขึ้นอีกได้ ทั้งนี้ในกระบวนการพิจารณาก่อนออกคำสั่งหรือกำหนดมาตรการเป็นลายลักษณ์อักษรนั้น ศาลก็จะสามารถสื่อสารทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้และสร้างความสมดุล ความยุติธรรมในความต้องการระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวได้ดียิ่งขึ้น เป็นการป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่อาจจะเกิดขึ้นในภายหลังการออกคำสั่งหรือกำหนดมาตรการต่อไป สำหรับทัศนคติของกลุ่มคนรุ่นใหม่ Gen-Z จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อที่ครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ และมีพื้นฐานความเชื่อ ค่านิยมต่างๆ เกี่ยวกับครอบครัวคล้ายกับคนในยุคก่อน แต่สิ่งที่เห็นได้เด่นชัด คือ การรับรู้ถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในครอบครัวที่ไม่ควรมีการละเมิดทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมไปถึงต้องการให้ทำหน้าที่ของครอบครัวอย่างเต็มที่ ในขณะที่เด็กรุ่นใหม่ยังมีกลุ่มคนรุ่นใหม่จำนวนหนึ่งแม้ไม่ได้เป็นส่วนใหญ่ แต่เป็นส่วนหนึ่งที่มีความคิดเห็นแตกต่างไปซึ่งควรรับฟังอย่างเข้าใจ โดยได้

สะท้อนให้เห็นภาพสถาบันครอบครัวที่แปรเปลี่ยนไป ในเรื่องอำนาจและบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีบุตรหรือ ผู้อยู่ภายใต้การปกครองในเจนเนอเรชันนี้หรือต่อไปในอนาคต อาจต้องทบทวนและตระหนักถึงบทบาทของบริบทที่แปรเปลี่ยนนี้เพื่อสร้างสมดุลและสันติภาพภายในบ้าน อีกทั้งในเชิงระดับมหภาคเพื่อเป็นการรณรงค์ หรือกำหนดนโยบาย หรือกฎหมาย เพื่อสร้างสรรค์สังคมที่สงบสุขไว้ความรุนแรงอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2562). *นิยามและประเภทครอบครัว*.
<https://infocenter.nationalhealth.or.th/sites/default/files/นิยามและประเภทครอบครัว.pdf>
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2565). *สถิติความรุนแรงในครอบครัว เปรียบเทียบรายไตรมาส (ปีงบประมาณ 2561-2565) จัดทำโดยศูนย์ปฏิบัติการกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว*.
<https://dwf.go.th/contents/18451>
- ดิแอ็กทิฟ ไทยพีบีเอส. (2567). *มติเอกฉันท์! ‘กฎหมายไม่ตีเด็ก’ ของก้าวไกล ผ่านสภาฯ วาระ 1*. ไทยพีบีเอส. <https://theactive.net/news/law-rights-20240724/>
- จิตติมา ไชยมงคล. (2562). *รู้ทันปัญหา Gen Z เป็นเรื่องง่ายๆ แค่เข้าใจ*. ประชาชาติธุรกิจ. <https://www.prachachat.net/sd-plus/sdplus-sustainability/news-382415>
- ปัทมาวดี สายแก้ว. (2551). *ปัญหาการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550: ศึกษากรณีการใช้อำนาจศาล [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]*. คลังปัญญาจุฬาฯ. <https://doi.org/10.58837/CHULA.THE.2008.341>

- พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562. (26 สิงหาคม 2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 92 ก หน้า 1-3
- มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล. (2567). รายงานสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว ปี 2565. <https://www.wmp.or.th/blog/10769>
- รณชัย คงสกนธ์ และ นฤมล โพธิ์แจ่ม. (2551). ความรุนแรงในครอบครัว. สหประชาพานิชย์.
- วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล, อุทัยวรรณ แจ่มสุธี และ อำนาจ เนตยสุภา. (2546). การประเมินกระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลที่ได้รับ ความรุนแรงในครอบครัว. คลังข้อมูลและความรู้ระบบสุขภาพสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. <https://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/2127?locale-attribute=th>
- วิชา มหาคุณ. (2551). การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม: การสร้างเครือข่าย การส่งต่อ การติดตามและประเมินผล เด็ก เยาวชน ครอบครัว ชุมชนและ สังคม. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ พงติพศภัก. (2561). คดีคุ้มครองสวัสดิภาพ. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 11(2), 105-130.
- สหรัฐ กิติ ศุภการ. (2564). หลักและคำพิพากษา พระราชบัญญัติศาลเยาวชน และครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 (พิมพ์ครั้งที่ 5). อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักข่าวไทย. (2561). ไทยยังติดอันดับสถิติรุนแรงในครอบครัว 1 ใน 10 ของโลก. <https://tna.mcot.net/tna-253887>
- อมารินทร์ เลิศสพพันธุ์ และ พระครูปริยัติธรรมวงศ์. (2564). การพัฒนาคนรุ่นใหม่เพื่อขับเคลื่อนสังคมชาวพุทธ. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 8(1), 10-23.

- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice-Hall.
- Eller, J. D. (2006). *Violence and culture: A cross-cultural and interdisciplinary approach*. Cengage Learning.
- Goode, W. (1971). Force and Violence in the Family. *Journal of Marriage and the Family*, 33(4), 624-636.
<https://doi.org/10.2307/349435>
- Gomez, K., Mawhinney, T., Betts, K., Sapp, K., Brown, A., & Santner, K. (2019). *Welcome to Generation Z Network*. Deloitte.
<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/us/Documents/consumer-usiness/welcome-to-gen-z.pdf>
- Krug E. G., Dahlberg, L. L., Mercy, J. A., Zwi, A. B. & Lozano, R. (2002). *World report on violence and health*. World Health Organization. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf?sequence=1
- Miller, J. L., & Lu, W. (2018). *Gen Z Is Set to Outnumber Millennials Within a Year*. Bloomberg. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-08-20/gen-z-to-outnumber-millennials-within-a-year-demographic-trends?embedded-checkout=true>
- Parke, R. D. (2013). *Future families: Diverse forms, rich possibilities*. Wiley Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781118602386>
- Scholz, C., & Rennig, A. (2019). *Generations Z in Europe: Inputs, insights and implications*. Emerald Publishing Limited.
- Seemiller, C., & Grace, M. (2016). *Generation Z goes to college*. John Wiley & Sons.

The National Coalition Against Domestic Violence. (n.d.).

STATISTICS. Retrieved December 25, 2021.

<https://ncadv.org/STATISTICS>

Turner, H. J. (2014). *Theoretical Sociology*. SAGE.

UN Women. (2020). *Statement by Phumzile Mlambo-Ngcuka,*

*UN Women Executive Director, on the International Day
for the Elimination of Violence against Women.*

<https://www.unwomen.org/en/news/stories/>

2020/11/statement-ed-phumzile-international-day-for-the-
elimination-of-violence-against-women